

Jaderný odpad?

Děkujeme, nechceme!

Další promarněný rok?

Vlna odporu vůči snaze prosadit do některé ze šesti vybraných lokalit úložiště vedla v roce 2004 k zastavení průzkumných prací. Stát si vzal oddychový čas na urovnání doutnajícího sporu s obcemi. Pětileté moratorium končí právě letos. Vláda i Správa úložišť celé toto období hrály roli mrtvého brouka, na místo urovnání konfliktu zavedením demokratických pravidel procesu.

Jediným světlým okamžikem pro vytipované lokality bylo přijetí Programového prohlášení nové vlády v roce 2006. V něm obsažený příslib respektovat práva obcí při vyhledávání úložiště spolu s nastavením transparentního procesu dal novou naději zástupcům místních samospráv. Pomocí memorand žádaly lokality o naplnění slibů vlády skrze novelu atomového zákona. Úsilí vyneslo několik příslibů pomoci (ministr Bursík, poslanci Ambrozek, Filip). Bohužel

zůstalo pouze u nich. Bursík se snažil prosadit příslušné změny ve vládě, narazil však na ideologicky vedený odpor ministra Římana. Ministerstvo průmyslu soustavně blokovalo a blokuje otevření novelizace atomového zákona.

Správa úložišť plánuje

Zmíněné pětileté odložení geologických prací se blíží ke konci. Správa úložišť radioaktivního odpadu (SÚ-RAO) plánuje v příštím roce zahájení

průzkumných prací a k tomu potřebuje souhlas obcí. Lze tedy předpokládat stupňování tlaku na odvolání nesouhlasných postojů s úložištěm. Většina z dotčených obcí však vyjádřila svůj nesouhlas pomocí obecních referend. Občané z dvaceti pěti obcí vyjádřili jasné stanovisko v místních referendech s průměrnou účastí, o níž si mohou volby do parlamentu nechat zdát – 73 procent. Výsledkem je jednoznačné odmítnutí úložiště. Bez ohledu na postoje občanů však v plánech Správy úložišť nadále zůstávají činnosti směřující k získávání informací o proveditelnosti úložiště nebo získávání reálných dat pro ověření bezpečnostních výpočtů a prohlubování znalostí o lokalitách. Zřejmě jako zálohu lze chápat

Vojenský výcvikový prostor (VVP) Boletice. Využívání zdejší krajiny umožnilo zachování řady vysoce ohrožených biotopů a bohatých populací na ně vázaných druhů flóry a fauny. Představuje mimořádně hodnotné území které patří k nejcenějším v ČR. I přesto bude toto území v letošním roce hodnoceno správou SÚRAO pro vhodnost ukládání radioaktivních odpadů.

foto: archiv Cally

Vážení čtenáři, stejně jako spí půda pod sněhovou přikrývkou, spí i politická reprezentace. Na rozdíl od přírody trvá politický spánek dlouhých pět let. Za tuto dobu jsme slyšeli dost nenaplněných slibů včetně toho nejnadějnějšího, kterým je závazek vlády k transparentnímu procesu výběru lokality pro budoucí úložiště. Vláda nenese vinu jako jediná. Kraje, kterých se úložiště bytostně dotýká, mohou také navrhnout zákony. Naštěstí existují v energetice i pozitiva. Třeba obrovský potenciál úspor, kdy lze snížit energetickou náročnost českých budov o 60 %, což odpovídá šestinásobku elektřiny, kterou by dodávalo rozšíření severočeských uhelných dolů pod sousední obce. Přejme si, aby se letos konečně politická reprezentace probudila.

chystaný průzkum nových lokalit využívající vojenské újezdy. Zde Správě nehrozí přímý konflikt s obcemi, vlastníkem pozemků je armáda, tedy stát. Dnes však není jasné, zda tato území budou vyhovovat po geologické stránce. Předpoklad příznivějších podmínek z pohledu postojů veřejnosti taky nemusí vyjít – důkazem je silný odpor obcí proti myšlence protiraketové obrany v Brdech. Pro zpracování geologických studií si Správa úložiště stanovila termín do roku 2011. O zkoumání postojů veřejnosti nebo otevřené

diskuzi s veřejností není v plánech zmínka.

PUR: kolik chcete lokalit?

Ministerstvo pro místní rozvoj zařadilo do připravované Politiky územního rozvoje (PUR) na přání SÚRAO všech šest lokalit, potenciálně vhodných pro hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva. Tento krok je však neodůvodnitelný a především předčasné. De facto znamená stavební uzávěrku, která by blokovala rozvoj dotčených obcí. Ve chvíli, kdy ekonomická krize bude posilovat

vylidňování venkova, by takové rozhodnutí zcela zbytečně poškozovalo obce. Ze šesti lokalit nebudou některé vybrány z důvodu nevhodného geologického prostředí. Podle vládní koncepce z roku 2001 budou až v roce 2015 vybrány dvě lokality (hlavní a záložní) pro hlubinné úložiště. Teprve v této fázi tedy může být územní ochrana akceptovatelná a smysluplná. Otázkou je, nakolik by takové omezení vlastnických práv našlo oporu v zákoně.

Martin Sedlák, Hnutí DUHA

Pačesova komise: jak dál s českou energetikou

Přes rok a půl pracovala Nezávislá energetická komise při Vládě ČR. Komisi vedl předseda Akademie věd profesor Pačes, proto získala od médií přívlastko Pačesova. Členy komise byli vždy dva zástupci z politických stran ODS, Strany zelených, KDU-ČSL a KSČM (ČSSD účast odmítla). Cílem komise bylo mapovat potřeby, ale také najít nové cesty a trendy české energetiky. Práce komise vyvrcholila zkompilem souborné zprávy k jednotlivým tématům v české energetice: zdroje paliv, energetická bezpečnost, jaderná energetika, obnovitelné zdroje, globální změna klimatu, ochrana životního prostředí a další. Tuto téměř dvoustránkovou publikaci lze nalézt na webu vlády.

Práce komise – pozitiva i negativa

Asi nikoho nepřekvapí, že největší spory měla komise u jaderné energetiky a ekologických územních limitů těžby hnědého uhlí. Část politiků i samotných komisařů požadovala, aby byl z programového prohlášení odstraněn závazek na nerozvíjení jaderné debaty a zrušeny územní ekologické limity těžby hnědého uhlí. Většina komise se bránila diskuzi nad reálnými problémy jaderné energetiky. Největší otázník tedy u komise vznikl především u otázky, zda její práce nepodlehne politickým tlakům a udrží si nezávislé odborné vystupování.

Díky tomu, že komise o svých závěrech rozhodovala konsensem, podařilo se zeleným komisařům ve zprávě upozornit na řadu prospěšných stimulů pro českou energetiku: úspory energie a potenciál obnovitelných zdrojů.

Zelená energetika – moderní a efektivní ekonomika

Jednoznačně pozitivně lze hodnotit tvrzení takzvané Pačesovy komise, že klíčovým úkolem pro českou ekonomiku je

snížování vysoké energetické náročnosti. Komisaři přitom navrhli sadu průlomových opatření, která rozhybou inovace a investice do vysoce efektivních technologií. Možnosti posilování energetické efektivnosti jsou u nás mnohem větší, než kolik

Energetickou náročnost českých budov lze snížit o 60 % (hlavně izolací domů), což odpovídá šestinásobku elektřiny, kterou by dodávalo rozšíření severočeských uhelných dolů pod sousední obce. Na obrázku zateplování přírodním izolací z konopí. foto: Linda Klvaňová, Konopa

nabízejí nové elektrárny či uhelné doly. Energetickou náročnost českých budov lze rozumně snížit o 60 % – hlavně lepšími izolacemi domů, které omezí úniky tepla. Číslo odpovídá šestinásobku elektřiny, kterou by dodávalo rozšíření severočeských uhelných dolů pod sousední obce. Možnosti vylepšování efektivnosti domácího průmyslu už se současnými technologiemi činí 23%, tedy ekvivalent dvou jaderných elektráren v Dukovanech. Mezi další důležitá doporučení Pačesovy komise patří doporučení k přijetí zákona o podpoře obnovitelných zdrojů tepla. Komise vyčísluje možnosti využití zelené energetiky

Podle nízkoenergetického standardu budov by měli mít domy postavené po roce 2010 asi třikrát menší spotřebu energie – a tedy exhalace i účty za paliva čtvereční metr než současná běžná výstavba.

foto: Edvard Sequens, Calla

na 448 petajoulů. Nesporně pozitivní efekt by přineslo přijetí další legislativy, kterou také komise navrhla: připravit a schválit rozvrh „postupného snižování emisí skleníkových plynů do roku 2050. Za zmínku stojí, že obdobný průlomový krok schválil britský parlament v podobě zákona v prosinci 2008.

Komise také zmínila potřebu nové legislativy, která bude požadovat, aby všechny domy postavené po roce 2010 splňovaly takzvaný nízkoenergetický standard. Budou mít asi třikrát menší spotřebu energie – a tedy exhalace i účty za paliva – na čtvereční metr než současná běžná výstavba. Kdybychom podobný zákon skutečně přijali, snížili bychom také naši závislost na ruském plynu.

Co se nepovedlo

Komise však nevyužila šanci přijít s něčím novým v ožehavých tématech jako je třeba naše závislost na ruském jaderném palivu, neefektivním pálení hnědého uhlí, navrzení plné odpovědnosti provozovatelů jaderných reaktorů (ČEZ) za škody při případné havárii nebo právě přijetí práva vetovat vybudování hlubinného úložiště radioaktivního odpadu proti vůli obcí. Vyřešení těchto klíčových témat by mělo být automaticky předřazeno před jakoukoliv debatou o jaderných zdrojích. Diskuzi o těchto tématech se nebránili pouze zástupci Strany zelených. Právě nevyužitě

Vytěžit to dobré

Zpráva komise je na světě. Obsahuje několik absurdních závěrů – třeba ten týkající se jádra. Na druhou stranu se lze o ni opřít při zavádění efektivních opatření. Nastartovat tak naši energetiku směrem moderním, dynamickým, obnovitelným, který umožní otevření nových pracovních příležitostí a přines rozvoj regionům (lokální čisté zdroje energie – biomasa, vítr, slunce).

První vlašťovky už existují: v Plzeňském kraji se nová hejtmanka Emmerová (ČSSD) rozhodla zrušit zákaz výstavby větrných elektráren v kraji právě na základě závěrů Pačesovy komise – umožnit rozvoj obnovitelných zdrojů.

Důležité také je, že si vláda uvědomuje potřebnost snížení energetické náročnosti budov – v současné době připravuje opatření, ale i prostředky, které půjdou právě na zateplení domů.

Martin Sedlák, Hnutí DUHA
zprávu komise lze nalézt zde:
www.vlada.cz/assets/cs/rvk/NOK/aktuality/zpravenek081122.pdf

Sliby se slibují, blázni se radují

Přestože vláda vetkla do svého programového prohlášení slib „Zrušíme omezenou odpovědnost provozovatelů jaderných reaktorů za případné škody tak, aby platili tržní pojistné stejně jako jiná průmyslová odvětví,“ s termínem do 31. 12. 2007, dodnes jsme se splnění nepříblížili. Problematice se sice ministři věnovali v březnu 2008, ale výsledek byl jen počátkem procesu slíbené nápravy. Ministr průmyslu a obchodu měl ve spolupráci s ministrem životního prostředí zpracovat a předložit vládě návrh změny atomového zákona, kterým bude zejména navrženo uložit provozovateli jaderného zařízení

odpovědnost za možné škody na zdraví, majetku a životním prostředí mimo areál zařízení, a to ve výši odpovídající novele Vídeňské úmluvy (více než 10 mld. Kč) a dále povinnost se proti těmto škodám komerčně pojistit tak, abychom k novele zmíněné mezinárodní úmluvy mohli přistoupit k 1. lednu 2009. Více viz Usnesení vlády ČR ze 17. března 2008 č. 258. Ale ani v tomto ohledu se nestalo nic a usnesení vlády není dodnes naplněno. Lze tedy vůbec ministru průmyslu i vládě věřit, že naplní své ostatní sliby?

Edvard Sequens, Calla

Nový zástupce v radě SÚRAO

Dne 19. prosince 2008 jmenoval ministr průmyslu a obchodu na základě návrhu ministra životního prostředí Dalibora Stráského do funkce člena Rady Správy úložišť radioaktivních odpadů s účinností od 1. ledna 2009. Dalibor Stráský vystřídal v této funkci Martina Holého z Ministerstva životního prostředí. Na nového zástupce Ministerstva životního prostředí v Radě SÚRAO se lze obracet s podněty a návrhy, které spadají do kompetence členů této Rady podle ustanovení zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření v platném znění.

Kontakt: daliborstrasky@volny.cz

Co je nového u Politiky územního rozvoje?

Už máme druhý měsíc nového roku, ale Politika územního rozvoje ještě není schválena a není zatím ani jisté, jak bude nakonec vypadat. Přitom původně Ministerstvo pro místní rozvoj tvrdilo, že dokument bude hotový do konce roku 2008 (to také požaduje stavební zákon). Proč se jeho přijetí zkomplikovalo?

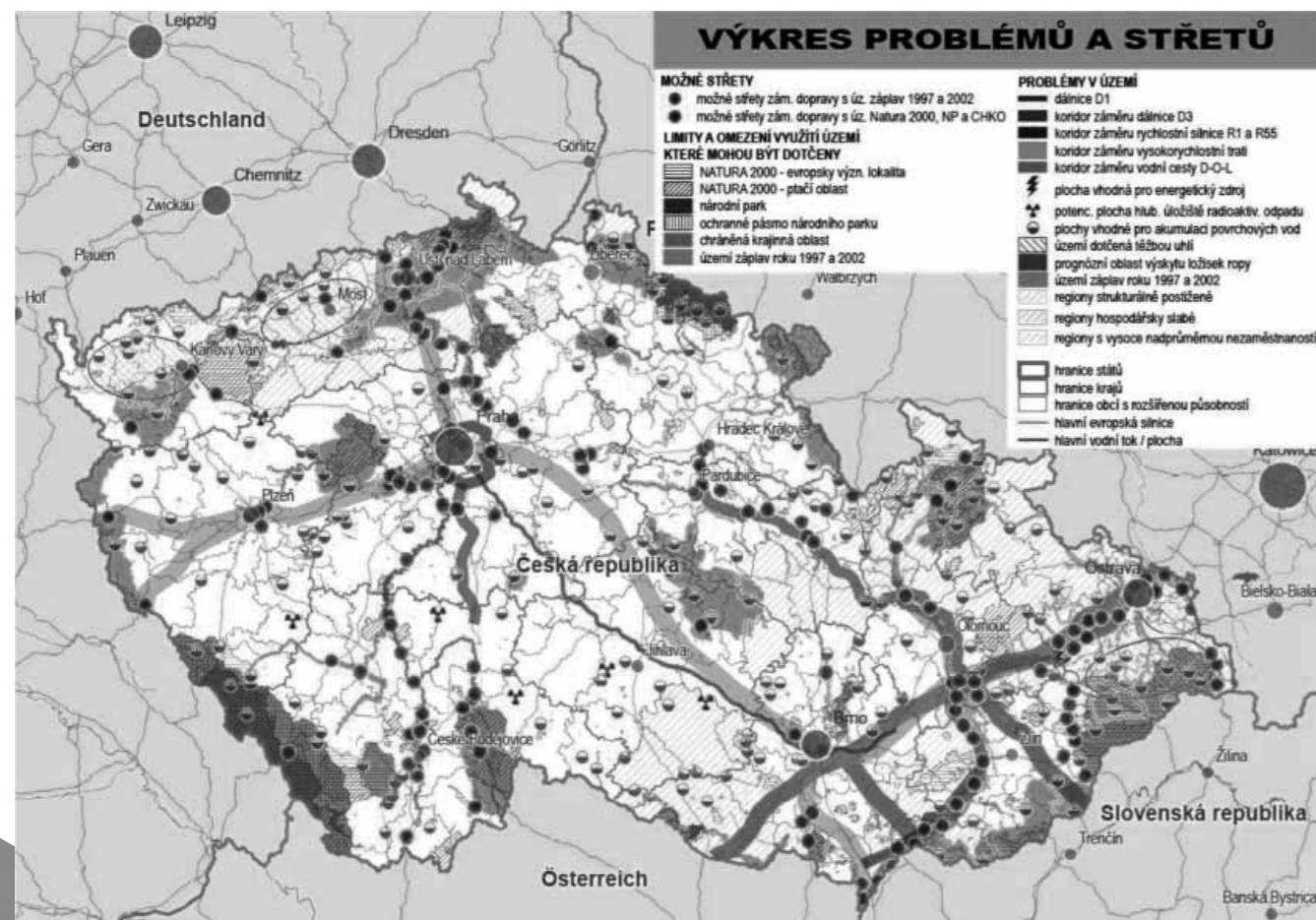
Když se s přípravou Politiky územního rozvoje (PUR) před více než rokem začalo, málokdo čekal, že se z ní stane historicky nejpřipomínkanější koncepce. Ale přestože Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) nevedlo žádnou informační kampaň a veřejnost mohla posílat svoje připomínky převážně v období letních prázdnin, dostalo ministerstvo okolo devíti tisíc nesouhlasných podnětů. Lidé využívali především možnost poslat SMS nebo e-mail, ale právě lidé z některých „úložišťových“ obcí poslali připomínky také písemně. Navíc se k PUR vyjádřily desítky obcí, které se obávaly o možnost rozhodovat samostatně o rozvoji svého území. Šlo právě o ty lokality, které byly vytvářeny pro vybudování hlubinného úložiště radioaktivního odpadu nebo kde jsou plánovány velké dopravní

stavby. Rozsáhlé a odbornými argumenty podložené připomínky zaslaly ministerstvu i přední nevládní ekologické organizace. Ve svých připomínkách se mnohdy shodly i se stanoviskem Ministerstva životního prostředí nebo České komory architektů.

„Politika má výrazný vliv na životní prostředí, ačkoli právě tuto problematiku řeší minimálně a upřednostňuje ekonomický rozvoj.“

Kromě toho Ekologický právní servis a další nevládní organizace postupně jednaly s odpovědnými úředníky nebo ministrem Martinem Bursíkem o dalším osudu PUR a o tom, jak by

dokument měl vypadat. Nakonec se MMR vypořádalo s připomínkami jen formálně, odmítlo je většinou bez řádného odůvodnění a poslalo PUR těsně před koncem roku ke schválení vládě. Znamenalo to však, že PUR byla kromě jiného vláde předložena se řadou rozporů především mezi MMR a MŽP, které se nepodařilo během vyjednávání vyřešit. Politika v podstatě zaznamenala jen několik dílčích úprav – mezi ty nejviditelnější patřilo vypuštění záměru územní ochrany kanálu Dunaj – Odra – Labe. Na konci ledna však MŽP vydalo dlouho očekávané nesouhlasné stanovisko k posouzení vlivů PUR na životní prostředí. V něm potvrdilo, že politika má výrazný vliv na životní prostředí, ačkoli právě tuto problematiku řeší minimálně (a upřednostňuje ekonomický rozvoj). Dále stanovisko upozorňuje na věcné i procesní problémy a na to, že politika jako celek trpí zásadními nedostatky. Ministerstvo životního prostředí proto požaduje, aby byla PUR přepracována, a její schválení se tak minimálně o několik

týdnů odkládá. V každém případě bude muset být v usnesení vlády zdůvodněno, jak bylo stanovisko MŽP zohledněno. Je otázkou, jak dopadnou další jednání mezi oběma ministerstvy a jaký

budou mít dopad na konečnou podobu PUR. Ta by se mohla stát moderní strategií, která by skloubila zásadní podmínky pro rozvoj hospodářství a současně dostatečnou ochranu lidského zdraví a životního

prostředí. Proto je zapotřebí i nadále její přípravu sledovat.

*Mgr. Vendula Zahumenská, EPS
Všechny materiály jsou dostupné na:
www.mmr.cz/politika-uzemniho-rozvoje-cr-2008*

Upravený návrh Politiky územního rozvoje:

Vymezení: Potenciální plocha pro hlubinné úložiště vysoce radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva. Z lokalit s vhodnými vlastnostmi horninového masivu a s vhodnou infrastrukturou pro vybudování úložiště (Lodhéřov, Budišov, Blatno, Bořejovice-Vlksice, Rohozná, Pačejov-nádraží) bude proveden výběr dvou nejvhodnějších pro realizaci hlubinného úložiště.

Důvody vymezení: Ochrana území výše uvedených lokalit pro následný výběr. Stát ručí za podmínek stanovených zákonem za bezpečné ukládání všech radioaktivních odpadů, včetně monitorování a kontroly úložišť i po jejich uzavření (§ 25 zákona č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.).

Kritéria pro rozhodování o změnách v území:

V lokalitách s vhodnými vlastnostmi pro vybudování úložiště zohledňovat podmínky územní ochrany (ve smyslu stavebního zákona), stanovené na základě splněného úkolu pro MPO – úkol ad a).

Ve dvou vybraných lokalitách zohledňovat podmínky územní ochrany stanovené na základě splněného úkolu pro MPO – úkol ad bb).

Úkoly pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady:

a) Upřesnit vymezení a stanovit podmínky územní ochrany v lokalitách s vhodnými vlastnostmi pro vybudování úložiště, které v nich budou uplatňovány do doby provedení výběru dvou nejvhodnějších lokalit.

Zodpovídá: Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci se Správou úložišť radioaktivních odpadů; **Termín:** Nejpozději rok 2009

ba) Provést výběr dvou nejvhodnějších lokalit pro realizaci hlubinného úložiště do roku 2015, a to za účasti dotčených obcí. (Geologické práce v šesti zkoumaných lokalitách dle UV ČR ze dne 2. 6. 2004 č. 550 jsou pozastaveny do roku 2009.)

bb) stanovit podmínky územní ochrany ve dvou vybraných nevhodnějších lokalitách

Zodpovídá: Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci se Správou úložišť radioaktivních odpadů; **Termín:** Nejpozději rok 2015

Z nesouhlasného Stanoviska Ministerstva životního prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí:

Předkladatelem nebyly vypořádány připomínky požadující zrušení územní ochrany šesti potenciálních lokalit pro umístění hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva.

Poznej svého politika

V předvolebním čase loňského podzimu pozvaly jihočeské ekologické organizace (Calla, Hnutí DUHA, Jihočeské matky, sdružení KRASEC a OIŽP) kandidáty do krajských voleb k veřejnému fóru, na kterém si veřejnost mohla vyslechnout jejich stanoviska k ožehavým problémům z oblasti životního prostředí. Vyjádření kandidátů k otázce vybudování hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů v Jihočeském kraji a respektování názoru dotčených obcí Vám přinášíme na následujících stránkách.

Mgr. Jiří Guth ze Strany zelených připomenul vládní prohlášení, které říká, že nepřekročitelným kritériem pro umístění hlubinného úložiště bude souhlas dotčených obcí, a slíbil že dokud jsou zelení ve vládě, tento souhlas bude vyžadován. Systémovější řešení vidí ve změně atomového zákona a vetu obcí, které bude za SZ podporovat. Otázkou z jeho strany bylo, zda u nadmístních projektů mají obyvatelé dotčeného místa nést taková rizika. Měli by mít právo takový záměr odmítnout a je věcí představitelů vyšších celků, v daném případě státu, aby dokázali obyvatele přesvědčit, že se jedná o projekt, který je potřebný pro všechny. Pokud je přesvědčit nedokážou, neměli by používat sílu.

JUDr. Luboš Dvořák z KSČM se domnívá, že lze připustit, aby obce měly právo stavbu úložiště blokovat, a připomíná případy jiných pro stát významných staveb, jako jsou dálnice či přehrady. Dal by obcím právo se vyjádřit a jejich názory by podle něj měly být respektovány a mělo by k nim být přihlíženo, ale právo blokovat podle něj v žádném případě mít nesmí. „Např. u bezpečnostních otázek by to bylo proti zájmům státu. Jinak je to předčasná otázka, protože jaderné úložiště bude potřeba začít stavět nejdříve v roce 2050.“

Ing. František Štangel z ODS nesouhlasí s vybudováním úložiště vyhořelého paliva v Jihočeském kraji a myslí si, že v tom bude usnesení

zastupitelstva neměnné a zastupitelé ODS nepodporí revokaci této části usnesení. Vybudování úložiště podle něj akutně není třeba, neboť z jaderného paliva se efektivně využívají cca 2%, a domnívá se, že „...mezitím výzkum pokročí tak, že se to palivo bude moci dále využívat.“

RNDr. Jana Krejsová z ČSSD pokládá názor obce za velice důležitý a vláda by podle ní „...měla dokázat přesvědčit dotčené obce, že si to na svém území má nechat udělat.“

MUDr. Lumír Mraček – SNK-ED se vyslovil proti úložišti v Jihočeském kraji a pro právo obcí říci si k tomuto záměru své, což vidí jako problematické, neboť většina obyvatel podle něj neví, o co se jedná, a zprávy o zajištění úložiště jsou pro prostého člověka velkou neznámou. „Pokud by bylo SNK-ED nuceno ustoupit od tohoto kroku, znamenalo by to, že nikde jinde na území celé ČR by nebyl vhodnější terén.“

Hana Gabrielová, Calla

Podzemní zařízení minimálně na sto tisíc let

Dle vládní instituce SÚRAO (Správa úložišť radioaktivních odpadů) patří od poloviny devadesátých let Prácheňsko mezi vytipované lokality pro možné ukládání jaderného odpadu. Na území našich obcí probíhají čtrnáct let průzkumné práce pro případnou stavbu úložiště. Prvních devět roků žádný ze starostů a zástupců pověřeného města neměl o průzkumu žádnou informaci. Ani čelní představitel Plzeňského kraje nebyli obeznámeni s přípravami takové zásadní stavby. První informace získali až od starostů, kteří je v roce 2003 požádali o pomoc a podporu.

V Chanovicích proběhlo několik setkání ředitele SÚRAO, na jeho přání, se zastupiteli a starosty obcí možné lokality pro úložiště. Jelikož chápu nutnost hledat řešení, vždy jsem žádosti pana ředitele vyšel vstříc, avšak slyšme zlehčování problematiky, zpochybování údajů z vládních dokumentů atd. Když jsem citoval z oficiálních materiálů SÚRAO technické údaje, pan ředitel mne nařkl z přehánění a čerpání informací z nejasných zdrojů. Upřesnil jsem, že se jedná o písemný materiál, který jeho úřad vytvořil. Na to označil za viníky špatných údajů projektanty, které on vybírá a platí, prý ze zjištěných důvodů úložiště neúměrně zvětšují, aby mohli účtovat více peněz za nákladnější stavbu. Následně přednesl informace o minimalizaci rozsahu úložiště. V loňských podkladech o činnosti SÚRAO je naopak uveden fakt, že došlo v zadání k rozšíření ploch úložiště. Z původně uvažovaných skládkových ploch 195 hektarů (do roku 2005) k požadavku na zvýšení ploch na 306 hektarů (rok 2006). Zaráží mne, když se setkám s občanem od jinud a on se zeptá: "Tak co, už jste si vyřešili ten váš problém na té vaší vesnici s tím vaším jaderným odpadem?" Cožpak se jedná o odpad a jen o náš lokální problém? Mnohdy se setkávám s porovnáváním úložiště a protiraketového radaru. Jeden jasný

rozdíle zde je. Radar je zařízení maximálně na desítky roků! Plánované hlubinné úložiště, tak jak je navrhované, zde má být desítky tisíc let! Není zde zachováno právo našim potomkům naše nynější rozhodnutí změnit. Silná nedůvěra obcí a občanů vychází z nesystémového a přehlíživého chování vůči nim. Proč na počátku nebyly předloženy jasné a v partnerském vztahu přímé náležitosti:

- Proč náš stát a náš občan potřebuje jadernou energetiku a úložiště?
- Co negativního souvisí s využíváním jaderné energetiky a s úložištěm?
- Jaké jsou technické potřeby pro řešení ukládání nynějších odpadů?
- Jak stát bude ekonomicky a společensky kompenzovat takovéto zařízení?

Na semináři k novele atomového zákona v Senátu byl kladen důraz na čtyři body, které mi zde chybí:

Vzhledem k dlouhodobé přípravě a případné realizaci úložiště hrozí:

- zdravotní a bezpečnostní rizika pro obyvatelstvo (nutno dále vyhodnocovat)
- ztráta tržní hodnoty objektů a pozemků v oblasti okruhu minimálně 10 km
- snížení poptávky po zemědělských a lesnických produktech z oblasti
- riziko poklesu podzemních vod a zánik místních zdrojů pitné vody
- negativní vlivy na životní prostředí a krajinný ráz území a okolí
- velké negativní vlivy na zachování a rozvoj rekreačních aktivit v území a okolí
- cílené vyhlášení některé menší vesnice poblíž úložiště

Zdroj: zpráva předložená SÚRAO

1. *Všeobecný dialog* – pravidelná a otevřená informovanost s možností dotazů a vzájemná komunikace všech zúčastněných bez jakýchkoli zatajování.
2. *Rovnost zúčastněných* – rovnost jednotlivého občana v nejzapadlejší víscie a i té nejvyšší vládní instituce. Je nutné ctít neopakovatelnost každého člověka.
3. *Kontrolu veškerých činností* – potřeba ctít po celou dobu projektu. Od prvních přípravných kroků až po ukončení realizace a při provozu.
4. *Odpovědnost* – od první úvahy o jakémkoliv stavbě, od investora po nejdůležitější instituci. Musíme zachovávat možnost změnit naše nynější rozhodnutí se zpětnou vazbou.

Současná podoba atomového zákona podle mého názoru obecně nezajišťuje všem stranám, kterých se problém dotýká, rovnocenné výchozí postavení při rozhodování. Věřím, že státní orgány skutečně začnou vnímat obce v těchto jednáních jako významné a rovnocenné partnery. Posílení vzájemné důvěry mezi státními úřady a obcemi považují za nezbytný krok k pokračování diskusí a aktivit, usilujících o obecně přijatelné řešení této složité problematiky.

Petr Klásek Černický, starosta Obce Chanovice

Riscom chystá veřejné slyšení na Štíříně

Od posledního vydání zpravodaje se v pražském sídle SÚRAO uskutečnilo 3. a 4. setkání referenční skupiny Riscom, která se zabývá problematikou ukládání radioaktivních odpadů na území ČR v rámci mezinárodního projektu Argona. Ke společné diskusi o tom jak komunikovat tuto problematiku s veřejností, se opět sešli zástupci MPO a MŽP, SÚRAO, SÚJB, ÚJV Řež a Sociologický

ústav AV ČR, v. v. i. Obecní samosprávy zde zastupovali starostové Lubence a Dolní Cerekve a za neziskové organizace se zúčastnilo sdružení Calla. Poslední dvě setkání řešila skupina Riscom přípravu veřejného slyšení pro obyvatele lokalit dotčených stavbou úložiště. Termín akce, která bude uspořádána na Zámku Štířín u Velkých Popovic, je stanoven na sobotu 23. května 2009. Cílem tohoto slyšení by

měla být veřejná diskuse např. o otázkách: „Proč nechceme hlubinné úložiště na našem území (území ČR)?“ nebo „Jaké jsou či mohou být kompenzační a motivační programy v souvislosti s hlubinným úložištěm?“ V diskusním panelu zasedne šest zástupců jednotlivých zúčastněných stran v procesu umísťování hlubinného úložiště v ČR a na akci nebudou chybět ani zástupci švédské organizace Karita

Research AB, jenž je koordinátorem EC projektu ARGONA. Pozvánku dostanou starostové obcí v dostatečném předstihu, aby měli potřebné množství času informovat své občany. Další aktivitou v rámci EC projektu Argona je konference ve švédské Uppsale, která se bude konat 17.–18. března 2009. Konference by se měli zúčastnit představitelé všech zainteresovaných stran v oblasti nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem a umísťování hlubinného úložiště z různých zemí a také zástupci několika výzkumných projektů probíhajících v dané oblasti v rámci EU. Za Českou republiku se zúčastní, mimo hlavních řešitelů projektu ARGONA v ČR, také členové referenční skupiny Riscom a představitelé místních samospráv z vytipovaných lokalit pro

Zástupci lokalit jsou zváni k veřejnému slyšení na zámku Štířín u Velkých Popovic na sobotu 23. května 2009. Bližší informace vám poskytne starosta obce. ilustrační foto: zdroj Internet

hlubinné úložiště. Reportáž o konferenci přineseme v příštím čísle.
Hana Gabrielová, Calla

Omluva čtenářům: v minulém čísle zpravodaje bylo chybně uvedeno datum trvání projektu Argona v ČR. Projekt končí až v listopadu tohoto roku.

Lidé nejsou lhostejní ke svému okolí

První lednovou sobotu se konal v Chanovicích šestý ročník akce s podtitulem „Pěší pochod k uctění a zachování přírody a života v Pošumaví“. Přes mrazivé počasí vyrazilo na trasu Chanovice – Dobrotice – Holkovice – Pláček – Újezd u Chanovic – Chanovice téměř tři sta účastníků. Z několika míst měli pochodující přes údolí zlatonosné Otavy Šumavu jako na dlani.

Novoroční procházka vedla krásným územím, které je mezi vytipovanými lokalitami ke stavbě úložiště radioaktivního odpadu v ČR! Téměř desetikilometrová trasa pochodu byla zvolena tak, aby účastníci obešli území tři set šesti hektarů. Tak velká má být totiž plocha podzemního hlubinného úložiště jaderných odpadů. Ukončení, s hudbou a se zpěvem, bylo v Kulturním domě

Tříkrálové oslavy v Chanovicích.

foto: archiv Obce Chanovice

v Chanovicích. Zde muzikanti z Prácheňska zdarma podpořili a potěšili přítomné. Ředitel SÚRAO Ing. Duda zde dostal prostor, aby přítomné seznámil se svými názory na danou problematiku. Zároveň rozdál tištěné materiály o některých činnostech instituce, kterou vede.

Starosta obce Chanovice poděkoval všem za účast a za podporu snažení zástupců obcí na Horažďovicku, které bojují o veřejné, reálné, odpovědné a ohleduplné hledání řešení velkého celorepublikového problému: „Kam s ním?“ Vždyť se jedná o ukládání radioaktivního materiálu, jež bude zdrojem životu nebezpečného záření po deset tisíc roků!!! Upozornil na původně direktivní oznámení ze strany SÚRAO v minulých letech, že občanů a obcí se rozhodování o úložišti netýká a že nejsou bráni jako rovnoprávní účastníci jednání.

Odpor k nedemokratickému postupu ve všech šesti uvažovaných lokalitách v ČR však znamená, že se začalo uvažovat i o jiných možnostech. Ministr Říman nařídil prověřit pro možné úložiště vojenské újezdy. Dále prezentoval názor, že hledání řešení problému s radioaktivními odpady by měly

provádět členské země EU společně. Zde chanovický starosta vyzdvihl právě zájem a podporu každého jednotlivého občana.

Zde je vhodné ukázat na postupy ve skandinávských zemích. Vládní instituce pověřené řešením ukládání jaderných odpadů tu nejprve několik roků veřejně a podrobně informovali o jaderné energetice a o jejich potřebách a vlivech. Po té byly přijaty programy, které vedly ke komunikaci s obcemi a s dalšími územními orgány. Bylo dopředu jednoznačně řečeno, co může být problematické, a byly dány záruky dotčeným územím a jejich vlastníkům.

Právě rok 2009 bude velmi důležitý. Po pozastavení přípravných a průzkumných prací v roce 2005 se mají práce opět intenzivně rozběhnout. Snad to bude již otevřené jednání všech zúčastněných, neboť přes veškerá prohlášení instituce SÚRAO prvních devět roků příprav nepovažovali jeho pracovníci za nutné zde alespoň informovat dotčené obce, pověřená města či krajský úřad. Ani v dalším období nebyla komunikace o moc lepší. Bez atomové energetiky se zřejmě neobejdeme. Ale odpovědně je třeba vyřešit, co s radioaktivními odpady – jsou-li to odpady...

Petr Klásek Černický,
starosta obce Chanovice

Protijaderní aktivisté protestovali v Gorlebenu

V pondělí 13. listopadu dorazila do úložiště poblíž německé obce Gorleben další zásilka vyhořelého jaderného paliva z Francie. Převoz doprovázely protesty aktivistů v obou zemích a vlak s kontejnery doprovázelo celkem 16 tisíc policistů s koňmi, psy, helikoptéry a vodními děly. K největším střetům došlo posledních 20 kilometrů před úložištěm, kde se zhruba dva tisíce aktivistů pokusilo zastavit transport, který se s nákladem vyhořelého paliva pohyboval vždy v noci.

Místní sdružení aktivistických skupin uvedlo, že policie při zásahu zranila 146 účastníků blokády, přičemž 11 z nich muselo být ošetřeno v nemocnici kvůli vážným poraněním hlavy. Během nočního zásahu byly zadrženy stovky demonstrantů. Účastníci protestů si jsou vědomi, že převozu zabránit nemůžou, avšak jejich cílem je na převoz co nejvíce upozornit, aby tak vyslali signál veřejnosti a politikům. Náklady na ozbrojený doprovod transportů jsou zhruba 50 mil. euro ročně.

Protestů proti převozu kontajnerů s radioaktivním odpadem v oblasti Gorleben se účastní i stovky zemědělců se svou technikou.

Nyní je v úložišti 80 kontejnerů s vyhořelým palivem, přičemž aktivisté tvrdí, že jeho bezpečnost je velmi nízká. Celkem by mělo úložiště pojímat 140 kontejnerů. Kontejnery obsahují nepoužitelné zbytky vyhořelého paliva z německých jaderných elektráren, které byly zpracovány v továrně na přepracování plutonia v La Hague ve Francii. Posledních 20 kilometrů doprovázelo transport tisíce policistů. Kontejnery převáželo 12 speciálních kamionů (každý

kontejner váží 100 tun), přičemž poslední dorazil do areálu úložiště v pondělí v šest hodin ráno. Krátce předtím, než se konvoj vydal na cestu z obce Dannenberg, kde byly kontejnery přeloženy z vlaku na kamióny, policie rozehnala nenásilnou silniční blokádu, které se účastnily po několik hodin stovky aktivistů. Většina aktivistů nekladla odpor a nechala se odvést. Na jiných místech se aktivisté pokusili zablokovat cestu pomocí betonových jehlanů, ke kterým se připoutali. Protijaderní aktivisté obviňují ministra životního prostředí Sigmara Gabriela, že jeho plány na vybudování konečného úložiště nejsou věrohodné. Aktivisté tvrdí, že každý další transport odpadu do Gorlebenu zvětší pravděpodobnost, že průzkumný vrt vedle povrchového dočasného úložiště bude vybrán jako trvalé úložiště, přičemž náklady se odhadují na stovky milionů euro. Další tři transporty jsou naplánovány na období kolem roku 2010. Němečtí politici a zástupci jaderného průmyslu tvrdí, že Německo je v rámci kontraktu zavázáno ke zpětnému převzetí paliva. Jejich oponenti to popírají s tím, že dohoda je učiněna mezi soukromými společnostmi a není zde závazek v mezinárodním zákoně, tudíž že je v jejich kompetenci tuto dohodu přehodnotit.

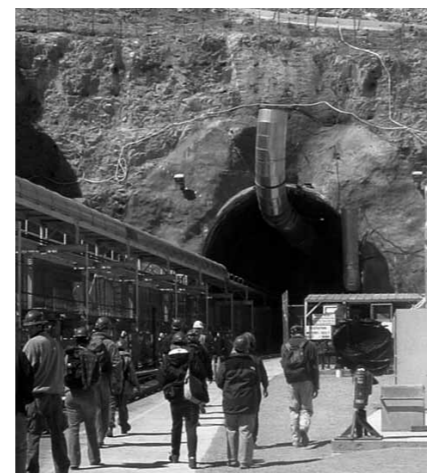
Tomáš Tětiva
zdroj: www.ecn.cz

V USA stále nevyřešená otázka: Kam s ním?

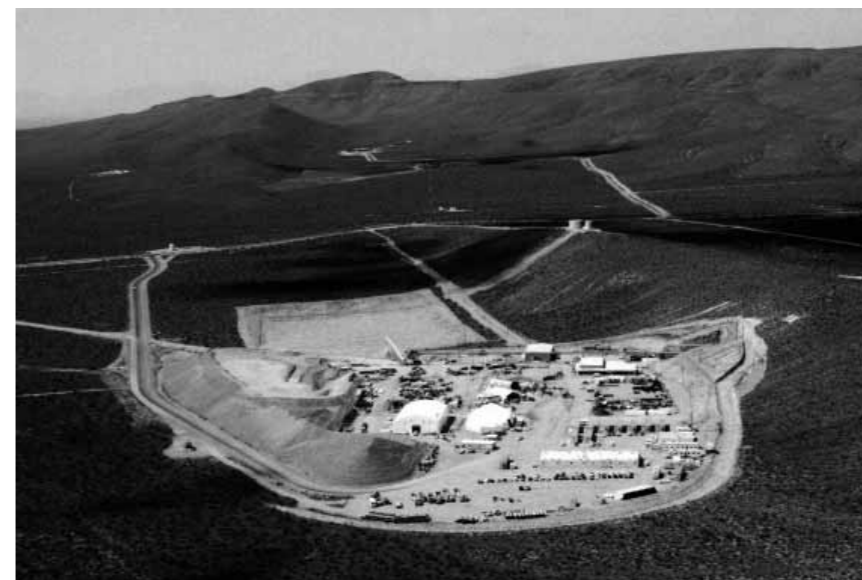
Ministerstvo energetiky USA doporučilo před vypršením funkčního období Bushovy administrativy navýšit množství jaderného odpadu, který by mohl být uložen v budovaném úložišti Yucca Mountain v Nevadě. Doporučení zdůvodňuje tím, že touto cestou se Spojené státy mohou vyhnout potřebě budování druhého úložiště. Návrh vypadá na první pohled logicky, ovšem zároveň připomíná, že v úsilí o řešení nejzávažnějších problémů jaderného věku nebylo dosaženo patrného pokroku.

Během doby, po kterou se federální vláda marně pokouší nalézt trvalé řešení, se v prozatímních skladech nahromadily desítky tisíc tun vyhořelého paliva a vojenských odpadů. Na úrovni expertů dlouhodobě panuje základní shoda, že jaderný odpad by měl být uložen hluboko pod zemí ve

stabilních a nepropustných geologických formacích, kde by zůstal oddělen od biosféry po mnoho tisíc let. V Yucca Mountain, zatím jediné zvažované lokalitě na území Spojených států, se objevilo tolik technických problémů i nesouhlasných projevů veřejnosti, že budoucnost úložiště zůstává nejistá. Úřad pro jadernou

Vchod do podzemí Yucca Mountain v Nevadě.
ilustrační foto: zdroj Internet

Letecký pohled na areál budovaného úložiště Yucca Mountain v americkém státě Nevada.

ilustrační foto: zdroj Internet

regulaci dosud nevydal licenci pro jeho zprovoznění. V původním zadání z osmdesátých let Kongres po Ministerstvu energetiky požadoval vyhledání dvou lokalit pro uložení vysoce radioaktivního odpadu. Jedno podzemní úložiště mělo být na východě a druhé na západě Spojených států, z důvodu rovnoměrného rozložení této zátěže. Nakonec ovšem Kongres vybral pouze lokalitu na území státu Nevada, jehož zástupci neměli dost politického vlivu, aby se jim podařilo záměr odvrátit.

Jediným ústupkem zástupcům Nevady bylo stanovení limitu 70 tisíc tun, tedy množství odpadu, které lze uložit v Yucca Mountain před vybudováním druhého úložiště. Množství vyhořelého paliva a vojenského jaderného odpadu, které se zatím provizorně skladuje u míst svého vzniku a čeká na definitivní uložení, dosáhne uvedeného limitu v roce 2010. Ministerstvo energetiky doporučilo, aby byl stanovený limit odstraněn, což by umožnilo odložit hledání nového úložiště. Ve své zprávě

ministerstvo neuvádí přesnou kapacitu úložiště, ale odhaduje, že Yucca Mountain může pojmout až trojnásobek množství odpadu stanoveného limitem.

Rozšíření kapacity budovaného úložiště v Yucca Mountain by znamenalo odklad kontroverzního procesu vyhodnocování vhodnosti lokalit v jiných státech. Ovšem politický vývoj zatím nenásvedčuje naplnění tohoto scénáře. Během předvolební debaty v Las Vegas přislíbil Barack Obama nevadským voličům, že „ukončí variantu Yucca Mountain“. Ani Obamův ministr energetiky Steven Chu není nadšeným stoupencem projektu. Současná nevadská delegace v Kongresu vedená demokratickým senátorem Harry Reidem a republikánským Johnem Ensign rovněž usiluje o ukončení výstavby úložiště. Věříme ovšem, že nová politická reprezentace si prostuduje vyjádření Úřadu pro jadernou regulaci před tím než označí úložiště v Yucca Mountain za nepřijatelné. Jaderný odpad se hromadí a Spojené státy potřebují najít bezpečné místo pro jeho uložení.

překlad Karel Polanecký, Hnutí Duha
zdroj: [NEW YORK TIMES EDITORIAL 20.12. 2008](http://www.nytimes.com/2008/12/20/opinion/20sat2.html?_r=1&th)
www.nytimes.com/2008/12/20/opinion/20sat2.html?_r=1&th

Finská renesance v realitě

Finsko u nás známé hlavně díky dobré vodce a jako země milovníků saun. Brzy k těmto charakteristikám mohou přibýt dvě další – úzce související s atomovými elektrárnami: od roku 2005 ve Finsku staví nejvýkonnější reaktor na světě – Olkilouto 3. Ve stejné lokalitě také budují hlubinné úložiště vysoceradioaktivního vyhořelého paliva.

Jaderná renesance začala, říkají často s odkazem na Finsko zastánci atomového věku. Jenže už zapomenou dodat, že stavba nového typu reaktoru (EPR) má velké problémy s dodržáním předepsaných technických norem a často se kvůli nekvalitním dodávkám komponent musí zakázky opravovat. Od začátku stavby se rozpočet musel navýšit o 1,5 miliardy eur a samozřejmě se také posunul termín spuštění nové elektrárny: v současné době se místo plánovaného roku 2009 předpokládá dokončení prací v roce 2011. O výstavbě prvního úložiště vyhořelého jaderného

paliva na světě psal letos v únoru týdeník Die Welt. Na jeho základě je napsaný tento článek.

Místo pro uložení tisíce let zářícího materiálu bylo ještě před 10 000 lety pokryto ledovcem a dnes jde o lokalitu blízko obilné oblasti a moře.

Úložiště: Jednoduché ano?

Podle starosty Eurajoki šlo o pragmatické rozhodnutí. Na otázku, zda mu těžké rozhodnutí o výstavbě úložiště

pro radioaktivní odpad neleží v žaludku, odpovídá: „My Finové se nerozhodujeme podle břicha.“ A nabízí dvě hlavní výhody: pracovní příležitosti a větší blahobyt. Starosta si nepřipouští mínění expertů, že není jisté, zda vůbec na světě existuje bezpečné místo po ukládání takto nebezpečných odpadů. Kromě toho jsou všichni jednotní: „Vždycky lepší než energie od Rusů“, říkají lidé ve vesnici. Ve finské historii bylo Rusko stálou hrozbou. Důvody pro pragmatické rozhodnutí musí být naplněny. Starají se o to samotné atomové firmy: společnost Posiva, která má na starosti výstavbu úložiště, sponzoruje zimní stadion a postavila zdravotnické středisko. Elektrárnská společnost TVO, která staví nový reaktor, zase vychovává žáky při hodinách fyziky.

Areál výstavby finského jaderného zařízení Olkiluoto.

ilustrační foto: zdroj Internet

Pochyby přesto zůstávají

Když se v roce 2000 hlasovalo o úložišti, dopadlo to dvacet ku sedmi pro úložiště. Kam se pak poděli odpůrci stavby? Jedním z nich byl Juha Jaakkola, v době jednání o úložišti předsedal obecní radě. Po hlasování z politiky odešel. Dnes sedláčí na svých polích, stejně jako generace jeho předků. Obavy z úložiště však zůstávají. Má strach z úložiště, z možnosti, že se do Olkiluoto bude svážet odpad z celé Evropy, že lidé přestanou kupovat jeho obilí. Jaakkola připomíná, že proti úložišti v Olkiluoto byly zpočátku i geologové. Jenže šlo o lokalitu blízko jaderných elektráren a odpadl problém s transporty vyhořelého

paliva. Úřad pro ochranu před zářením dal projektu svolení. I přes paradox, že místo pro uložení tisíce let zářícího materiálu bylo ještě před 10 000 lety pokryto ledovcem a dnes jde o lokalitu blízko obilné oblasti a moře.

Šlo by to i jinak?

Atomová lobby prý, podle finských kritiků jádra, nastrkala neskutečné sumy do manipulace s veřejným míněním. Zdá se také, že za své vezme pohádka o potřebě energie – s novým reaktorem v Olkiluoto by se vyprodukovalo třikrát až čtyřikrát více elektriny, než je třeba. Větší podíl jaderné energie také bude bránit

diverzifikaci zdrojů energie. Finský papírenský, kovozpracující a chemický průmysl spolkně tolik energie, že spotřeba elektřiny na obyvatele je ve srovnání s Německem asi dvojnásobná. Ilustrativní příklad na konec: zatímco v Německu zažívá boom ekologické vytápění dřevěnými peletami, Finové exportují výlisky z velkého množství dřevěného odpadu do Švédska.

Martin Sedlák (Hnutí DUHA) 2009,
překlad Dalibor Stráský

celý text na: www.welt.de/politik/article3209743/Finnen-freuen-sich-ueber-ihre-Atom-muell-Endlager.html

Průzkum zastaven! Díky aktivitě občanů.

V současné době neprobíhá v kanadské provincii New Brunswick žádný uranový průzkum, což je pro velkou část tamních obyvatel dobrá zpráva. Lze tak soudit alespoň podle hlasitého veřejného odporu, který aktivita těžebních společností vyvolala v minulých měsících.

Zpřísnění regulace průzkumů

Ministr pro přírodní zdroje Wally Stiles potvrdil, že odpůrci průzkumů uranových ložisek mají důvod k oslavě: „V této chvíli jsou všechny aktivity spojené s uranovým průzkumem na území provincie zastaveny. Nemyslím si, že by to bylo kvůli počasí. Důvodů

může být jistě celá řada, ale pokládám za pravděpodobné, že hlavní roli hrají omezení, která stanovil náš úřad. Alespoň u některých průzkumů o tom není pochyb,“ uvedl Stiles v nedávném rozhovoru. Ministerstvo vydalo rozhodnutí o regulaci uranových průzkumů po několikaměsíční sérii veřejných protestů

a pokusů o zastavení práce na vrtech. Vyhláška z července 2008 zakazuje uranový průzkum na území obcí, v blízkosti vodních zdrojů a soukromých studní. Zároveň vláda zaručila, že těžební společnosti nemohou provádět průzkumy v ochranných zónách, které byly stanoveny na 300 metrů kolem každé obytné nebo veřejné budovy. „Obyvatelé provincie New Brunswick vyjádřili své obavy. Vláda jejich hlas slyšela a učinila opatření, jejichž cílem bylo tyto obavy rozptýlit,“ doplnil Stiles.

Co na to těžaři?

Zpřísnění regulace průzkumů zapůsobilo na první pohled jako mávnutí kouzelného proutku – řada uranových společností k radosti místních obyvatel opustila region. „Nebudeme pokračovat. Uranový průzkum bude pozastaven do doby, než vláda tato omezení zruší,“ řekl v srpnu 2008 Edward Thompson, šéf společnosti Sparton z Toronto. Firma Ucore Uranium ukončila své působení v provincii New Brunswick ještě během léta, společnost Vale Inco přerušila průzkumy v listopadu.

Celkem bylo opuštěno 40 vrtů spojených s uranovým průzkumem. Wally Stiles potvrdil, že všechny byly řádně zabezpečeny a zůstávají pod dohledem. Místní odpůrci těžby uranu požadují vyhlášení úplného zákazu průzkumů. Ministr Stiles legislativní změny na úrovni provincie neočekává, podle jeho názoru současná pravidla dokáží zajistit bezpečnost obyvatel a doplnil, že úřady provincie New Brunswick nehodlají omezovat činnost firem, které budou provádět průzkum a respektovat předpisy. „Naším cílem nebylo ukončit aktivity těchto společností, ale odpovědně chránit zájmy našich občanů,“ řekl Stiles.

Síla veřejných protestů

Nesouhlas s uranovým průzkumem projevovali obyvatelé provincie různými způsoby. Ministerstvo přírodních zdrojů bylo zasypáno dopisy a telefonáty, občané spontánně podepisovali petice a označovali místa průzkumů znaky, které varují před nebezpečím radioaktivity.

Koalice odpůrců těžby uranu vedená Yvonne Devineovou pořádala informační setkání v řadě obcí i sérii

protestních akcí. Na největším setkání, které proběhl v červnu v montonském divadle, protestovalo proti záměru těžby 800 účastníků. Informační setkání občanů pořádala během léta také vláda provincie, jejich cílem byla snaha o uklidnění občanů a ujišťování, že nehrozí žádné vážné riziko. V červenci ovšem vláda změnila postoj a připravila zmiňovanou regulaci průzkumů. Tímto krokem uspokojila požadavky většiny občanů.

Budoucnost těžby uranu v provincii dosud zůstává nejistá. Přestože průzkumy byly zastaveny, nemají obyvatelé jasno o vývoji v příštím roce. Ministr Stiles popsal pozici vlády následovně: „Nevylučujeme další průzkumy, ale v každém případě musíme respektovat pravidla odpovědného rozvoje. To platí pro všechny přírodní zdroje, nejenom pro těžbu uranu. Vláda se bude i nadále chovat zodpovědně a bude dbát na zájmy obyvatel provincie.“

vyšlo v lednu 2009 v Times Transcript, autor Cole Hobson, překlad Karel Polanecký, zdroj: www.wisebrno.cz

Proti těžbě uranu protestují již více než rok občané Podještědí, jejichž mottem kampaně je VODA NAD URAN. Na toto téma bylo místní vytvořili i divadelní představení, které bylo uvedeno v rámci mezinárodní akce Uranium action day konané v obci Kotel 20. 9. 2008. foto: Václav Vašků

Decentralizace v energetice – šlo by to i jinak?

Sdružení Jihočeské matky prezentovalo v prosinci minulého roku studii s názvem „Decentralizace v energetice“, jejímž autorem je energetický poradce ing. Dalibor Stráský. Autor studie zkoumal možnosti, zda a jak lze dospět k tzv. trvale udržitelné energetice. Dokumentuje to na dvou příkladech z praxe – české obci Kněžice a německé obci Dardesheim.

„Trvale udržitelná energetika vyžaduje zcela jiný energetický systém, než na který jsme zvyklí. A právě to je největší překážka netradičního myšlení, které by vyvedlo energetiku z pasti, do níž zatím směřuje,“ uvádí ke studii Dalibor Stráský. Sdružení Jihočeské matky si tuto studii nechalo zpracovat jako materiál, jehož informace bude využívat při diskusích o budoucnosti energetiky v České republice. Ta je teď velmi živá mj. také v souvislosti s prací tzv. Pačesovy komise, které sdružení Jihočeské matky vytýká určité nedostatky, např. v závěrech práce komise chybí doporučení, jak prosazovat energetiku

jiného typu než energetiku využívající hlavně velké centralizované zdroje.

Cesta k trvale udržitelné energetice založené na menších, decentralizovaných zdrojích je složitá, zdouhavá a bude vyžadovat mimo technických také společenské změny.

Právě proto by však takto komplexně zpracovaný materiál měl být ve svých závěrech více novátorský.

„Doufáme, že se vláda nezachová jako starý pes, kterého novým kouskům nenaučíš, a nebude z řady doporučení komise prosazovat pouze klasické koncepty energetiky, např. podporu rozvoje jaderné energetiky. Uvítali bychom, kdyby vláda stejně vehementně začala prosazovat opatření na podporu rozvoje moderních technologií v oblasti obnovitelných zdrojů, úspor energií a decentralizace zdrojů,“ říká Monika Machová-Wittingerová.

Zájemci si mohou studii decentralizace vyžádat na emailu jihoceske.matky@ecn.cz a od dubna bude k dispozici na webových stránkách www.jihoceskematky.cz.

zkrácená tisková zpráva sdružení Jihočeské matky ze dne 17. 12. 2008

Zelená úsporám, nikoli jádru

V souvislosti s plynovou krizí na přelomu roku, kdy byly kvůli sporu mezi Ruskem a Ukrajinou zastaveny dodávky ruského plynu do Evropy, začali někteří politici znovu zneužívat pojmu „energetická bezpečnost“ k prosazování jaderné energetiky jako zázračného všeléku. Cestou, jak skutečně zmenšit riziko, že někde „něco dojde“, spadnou dráty nebo kdosi otočí kohoutem, je minimalizovat potřebu zvnějšku dodávané

energie. Tedy zateplit dům a nebo část energie čerpat z místně dostupných obnovitelných zdrojů.

K tomu bude Státním fondem životního prostředí nejpozději v dubnu vyhlášen rozsahem unikátní dotační program pro domácnosti „Zelená úsporám“, pro který by podle MŽP mělo být v průběhu čtyřletého období k dispozici až 25 miliard korun z prodeje tzv. emisních kreditů v mezinárodním obchodování.

Program „Zelená úsporám“, poskytne v průběhu čtyřletého období až 25 miliard korun na zateplování a další úsporná opatření směřující ke snížení emisí.

V jeho rámci bude dotacemi podporováno kvalitní zateplování rodinných domů a bytových domů nepanelové technologie, náhrada neekologického vytápění za nízkoemisní kotle na biomasu a účinná tepelná čerpadla, instalace těchto zdrojů do nízkoenergetických novostaveb a také nová výstavba v pasivním energetickém standardu. Předpokládá se průběžné trvání programu až do konce roku 2012. Do administrace programu budou zapojeny finanční instituce (banky, stavebních spořitelny apod.), kam bude kromě SFŽP možné podávat žádosti.

*více informací: www.sfzp.cz
dle podkladů MŽP, Edvard Sequens, Calla*

Stavba pasivního domu.

foto: Edvard Sequens, Calla

Tiskovinu vydává: Hnutí DUHA, Bratislavská 31, 602 00 Brno, IČO: 155 47 779, tel.: 545 214 431, e-mail: martin.sedlak@hnutiduha.cz

Vydáno ve spolupráci se sdružením Calla, P. O. Box 223, 370 04 České Budějovice, tel.: 387 310 166, e-mail: hana.gabrielova@calla.cz

Redakce: Edvard Sequens, Hana Gabrielová, Martin Sedláč; **Grafická úprava a sazba:** Radim Šašinka, www.larvagrafik.com

Tisk: A+A Tisk Brno, aatisk@volny.cz, tel.: 532 182 211; **Evidováno:** Ministerstvo kultury ČR, reg. č. MK ČR E 12289;

Vyšlo: 4. 3. 2009 nákladem 1800 ks; **Blíže informace na adresách:** www.calla.cz a www.hnutiduha.cz

Hnutí DUHA

CALLA